

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi opintotukilain 7 ja
10 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan opintotukilakia muutettavaksi niin, että se mahdollistaisi asevelvollisuuden suorittamisaikana erääntyvien valtion takaamien opintolainojen korkojen maksamisen kokonaisuudessaan valtion varoista. Lisäksi ehdotetaan, että opintorahan asumislisä voitaisiin myöntää korotettuna vuokran suuruu-

den perusteella myös muulle kuin opiskelija-asuntolassa päävuokralaisena yksin asuvalle henkilölle.

Esitys liittyy vuoden 1983 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Valtion takaamien opintolainojen voimassa oleva enimmäiskorko on 8,25 prosenttia. Opiskeluaikana ja puolentoista vuoden ajan opintojen päättymisen jälkeen valtion varoista maksetaan osa opintolainan korosta siten, että lainansaajan suorittama korko-osuus on 4 prosenttia. Syksystä 1979 lähtien opintolainan korko on maksettu kokonaan valtion varoista silloin, kun lainansaaja on työttömänä tutkinnon suorittettuaan. Koronmaksu on tulojen riittämättömyyden takia ongelmallista myös asevelvollisuuttaan suorittamassa oleville.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan opintotukilain 7 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että valtion varoista maksettaisiin paitsi työttömien tutkinnon suorittaneiden myös koron erääntymiskuukauden aikana asevelvollisuuttaan suorittamassa olevien opintolainakorot. Koronmaksun edellytyksenä olisi se, että

lainansaaja on ollut koron erääntymiskuukauden — joko maaliskuun tai syyskuun — aikana suorittamassa asevelvollisuuttaan. Lakiehdotuksen mukaan maksettaisiin siten myös koron erääntymiskuukauden aikana palveluksesta vapautuvien henkilöiden korot. Ensimmäisen kerran maksettaisiin syyskuussa 1983 asevelvollisuuttaan suorittamassa olevien korot 1 päivän huhtikuuta ja 30 päivän syyskuuta 1983 väliltä koronmaksukaudesta.

Perheettömien, vuokralla asuvien opiskelijoiden asumista tuetaan opintorahan osana olevalla asumislisällä. Asumislisää maksetaan sekä opiskelija-asuntoloissa että muualla pää- tai alivuokralaisena asuville henkilöille. Opintovuonna 1982—83 on asumislisän enimmäismäärä lukioissa opiskeleville 2 100 markkaa, ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville 2 400 markkaa, korkeakouluissa opiskeleville 2 800 markkaa sekä ulkomailla sijaitsevista oppilaitoksista opiskeleville 3 100—3 600 markkaa opintovuotta kohden.

Asumislisän suuruus ei ole sidoksissa opiskelijan maksaman vuokran määrään. Opiskelija-asuntoloissa asuville asumislisä on myönnetty kuitenkin korotettuna, jos hakijan maksama vuokra ylittää valtioneuvoston vahvistaman rajan. Asumislisän korotukseen oikeuttavan vuokran alaraja on opintovuonna 1982—83 keskiasteen opiskelijoille 370 markkaa ja korkeakouluopiskelijoille 400 markkaa kuukaudessa. Asumislisän korotusta voidaan maksaa enintään 550 markan suuruista kuukausivuokraa vastaavasti.

Opintorahan asumislisä on osa opiskelijoiden toimeentuloa turvaavasta opintotuesta. Sen tarkoituksena on velkaantumista lisäämättä peittää muualla kuin vanhempiensa luona asuvien toimeentulokustannuksia. Tämän lisäksi asumislisän tarkoituksena on kohottaa opiskelija-asumisen laatutasoa. Eräänä asumislisän epäkohtana onkin pidetty sitä, että se ei riittävästi määräydy vuokran suuruuden mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan asumislisän korotusmahdollisuus ulotettavaksi opiskelija-asuntoloissa asuvien opiskelijoiden lisäksi myös muualla yksin päävuokralaisena asuviin opiskelijoihin. Ehdotuksen mukaan korotettua asumislisää tulisi voida maksaa myös silloin kun opiskelija asuu alivuokralaisena vain kaksi huoneistoa käsittävässä rakennuksessa vuokranantajan asuessa itse rakennuksen toisessa huoneistossa. Korotuksen edellytyksenä olisi lisäksi, että opiskelija asuu huoneistossa yksin. Kuitenkin opiskelija-asuntolassa yksin asuvaksi katsottaisiin myös useamman kuin yhden huoneen käsittävässä huoneistossa eli niin sanotussa soluasunnossa asuva henkilö silloin, kun hänen yksinomaisessa käytössään on huone.

Nykyisen asumislisän yhtenä epäkohtana on pidetty myös sitä, että asumislisän perusmäärä vaihtelee koulutusasteittain. Tarkoituksena on päästä vähitellen siihen, että asumislisän perusmäärä olisi kotimaassa opiskelevilla yhtä suuri kaikilla koulutusasteilla.

Tätä asumislisän perusmäärää maksettaisiin alivuokralaisina asuville ja niille päävuokralaisena asuville, joilla vuokra ei ylitä valtioneuvoston vahvistamaa rajaa. Asumislisän perusosan suuruuden sekä asumislisän korotuksen perusteet tulisi valtioneuvosto vahvistamaan vuosittain. Tarkoituksena on vahvistaa asumislisän korotus 80 prosentiksi siitä osasta vuokraa, joka ylittää edellä mainitun rajan.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Asevelvollisuuttaan suorittavien opintolainakorkojen maksu lisää valtion vuosittaisia korkohyvitysmenoja noin 3,2 miljoonalla markalla. Kun muutos ehdotetaan toteutettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1983, olisivat lisämenot vuonna 1983 noin 1,6 miljoonaa markkaa. Lisäys on sisällytetty vuoden 1983 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen.

Asumislisäturvan laajentaminen ehdotetaan rahoitettavaksi jakamalla opintorahamenoja uudelleen, joten muutos ei lisää opintorahamenoja.

Ehdotetut uudet toimenpiteet lisäävät opintotukiviranomaisten tehtäviä. Opintotukihakemusten tarkistus- ja tallennustehtävien sekä valvontatehtävien lisäyksen takia ehdotetaan valtion opintotukikeskukseen perustettavaksi kaksi kanslistin (V 13) ylimääräistä tointa. Tämä on otettu huomioon vuoden 1983 valtion tulo- ja menoarvioesityksessä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**opintotukilain 7 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä tammikuuta 1972 annetun opintotukilain (28/72) 7 §:n 3 momentti ja 10 §:n 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 3 momentti 10 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa laissa (615/79), 10 §:n 3 momentti 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (550/82) ja 10 §:n 4 momentti 16 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (36/81), sekä

lisätään 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

7 §

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, maksetaan opintolainan erääntyneet korot kokonaan valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta, jos lainansaaja:

1) on opintonsa päättänyt ja tutkinnon suorittanut työtön henkilö, tai

2) ollut suorittamassa asevelvollisuuttaan koron erääntymiskuukauden aikana.

Edellä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa korko suoritetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

10 §

Opintorahan asumislisää myönnetään perheettömälle, vuokralla kodin ulkopuolella asuvalle opiskelijalle. Asumislisää myönnetään myös perheelliselle opiskelijalle, joka opiskelun takia joutuu asumaan vuokralla eri paik-

kakunnalla kuin hänen perheensä. Asumislisä voidaan myöntää vuokran suuruuden mukaan korotettuna, jos opiskelija asuu yksin joko päävuokralaisena taikka alivuokralaisena vain kaksi huoneistoa käsittävissä rakennuksessa vuokranantajan asuessa itse rakennuksen toisessa huoneistossa. Kunnan, yleishyödyllisen yhteisön tai säätiön ylläpitämässä opiskelija-asunnossa päävuokralaisena asuva katsotaan yksin asuvaksi myös silloin, kun hänellä on yksin käytössään huone useamman kuin yhden huoneen käsittävissä huoneistossa.

Asumislisän enimmäismäärän ja asumislisän korotusperusteet vahvistaa valtioneuvosto vuosittain ottaen huomioon asumiskustannuksissa tapahtuneet muutokset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri Kalevi Kivistö

Laki

opintotukilain 7 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä tammikuuta 1972 annetun opintotukilain (28/72) 7 §:n 3 momentti ja 10 §:n 3 ja 4 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 3 momentti 10 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa laissa (615/79), 10 §:n 3 momentti 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (550/82) ja 10 §:n 4 momentti 16 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (36/81), sekä
lisätään 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, maksetaan työttömän opintonsa päättäneen, tutkinnon suorittaneen henkilön opintolainan erääntyneet korot ilman takaisinmaksuvelvollisuutta valtion varoista valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan.

10 §

Opintorahan asumislisää myönnetään perheettömälle, vuokralla kodin ulkopuolella asuvalle opiskelijalle. Asumislisää myönnetään myös perheelliselle opiskelijalle, joka opiskelun takia joutuu asumaan eri paikkakunnalla kuin hänen perheensä. Jos opiskelija asuu opiskelija-asunnossa, jonka rakentamista, laajentamista tai peruskorjausta varten on myönnetty lainaa valtion tai kunnan varoista taikka jota ylläpitää kunta tai yleishyödyllinen yhteisö taikka säätiö, voidaan asumislisä myöntää hänelle korotettuna.

Asumislisän enimmäismäärän vahvistaa valtioneuvosto vuosittain ottaen huomioon asumiskustannuksissa tapahtuneet muutokset.

Ehdotus

7 §

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, maksetaan opintolainan erääntyneet korot kokonaan valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta, jos lainansaaja:

1) on opintonsa päättänyt ja tutkinnon suorittanut työtön henkilö, tai

2) ollut suorittamassa asevelvollisuuttaan koron erääntymiskauden aikana.

Edellä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa korko suoritetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

10 §

Opintorahan asumislisää myönnetään perheettömälle, vuokralla kodin ulkopuolella asuvalle opiskelijalle. Asumislisää myönnetään myös perheelliselle opiskelijalle, joka opiskelun takia joutuu asumaan vuokralla eri paikkakunnalla kuin hänen perheensä. Asumislisä voidaan myöntää vuokran suuruuden mukaan korotettuna, jos opiskelija asuu yksin joko päävuokralaisena taikka alivuokralaisena vain kaksi huoneistoa käsittävissä rakennuksissa vuokranantajan asuessa itse rakennuksen toisessa huoneistossa. Kunnan, yleishyödyllisen yhteisön tai säätiön ylläpitämässä opiskelija-asunnossa päävuokralaisena asuva katsotaan yksin asuvaksi myös silloin, kun hänellä on yksin käytössään huone useamman kuin yhden huoneen käsittävissä huoneistossa.

Asumislisän enimmäismäärän ja asumislisän korotusperustet vahvistaa valtioneuvosto vuosittain ottaen huomioon asumiskustannuksissa tapahtuneet muutokset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.